

SĂMĂNĂTORUL

REVISTĂ LITERARĂ SĂPTĂMINALĂ

Hedacția și Administrația
BUCUREȘTI
Strada Reșală, 6

SUPT DIRECȚIA UNUI COMITET

ABONAMENTUL
10 lei pe an

VEȘTI DIN BASARABIA

Romii cari cunosc așa de puțin România — parcă te poți lăuda că o cunoști și că ai cheltuit atita și atita pentru aceasta? — nu cunosc mai de loc teritoriile românești de care România este încunjurată, precum o piatră scumpă este prinsă în aurul scump. Ardealul, Crișana, Banatul sint drumul la Pesta, care duce la Viena și aceasta la Paris sau la stațiile de băi. Brașov, Feldioara, și se face noapte; a doua zi frumoasa gară a Capitalei ungurești gifiie de trenuri și furnică de lume grăbită, în răcoarea neguroasă a dimineții. Arad: atitea minute oprire pentru trenul de Virciova. Bucovina, un petec de pământ austriac, pe vechea linie «Lemberg-Czernowitz Jassy», și cîți dintre călătorii noștri nu vor fi trecind fără nici-un interes, nici-o curiozitate, nici-o simțire lingă acel «Czernowitz», cu Evreii săi primitivi încadrați în vitrina gării: unde se mintuie ai noștri, unde încep neamuri străine, cine ar putea să spuie! Iar, cit despre cel mai de curînd smuls pământ al României, Basarabia, în care până la 1878 era încă un colț al nostru, el e cu totul necunoscut, mai rău decit China, Iaponia, Sumatra și ostroavele oceanice ale mîncătorilor de carne, despre care mai vorbește, cu ilustrații, cite un «Ziar al călătorilor». Prutul, îngustul riū milos, lutos, rîpos, nu mai e o apă dunăreană, ci o prăpastie uriașă prin care se despart două lumii ce nu pot avea nici o legătură între ele. Cutare pe care împrejurările îl aduc în județele mărginașe privește în liniștea amurgitului spre malul rusesc de pe care se ridică fumul vetrelor și chiotele păstorilor ce-și strîng vitele, privește, zic, cu aceleași nelămurite sentimente de melancolie fără dorință de a ști cu care va privi peste o clipă la pavăza de aur șters a lunii, unde se zice că ar fi munți și lacuri și rămășițe vechi de ființe care au fost vii.

Dacă vorbești despre Basarabia cu un om luminat, cu unul în adevăr luminat, care cetește, gîndește și spune ce trebuie, iar nu cu

obișnuita dirdală, în mintea ușoară a căruia joacă tot felul de drăconii nefolositoare și neînțelese, el va face cu mina un semn deznădăjduit când se va pomeni de dinsa. Aceia e țara Muscalului, care iea oricând și nu dă niciodată îndărăt; pe malul stîng al Prutului nu se va înfige în vecii vecilor steagul cu stema în care s'a cuprins zimbrul lui Ștefan-cel-Mare! Moștenire pierdută pentru totdeauna! Frîntură de trup viu aruncată în gura lupilor nemilostivi! Și ce ai putea să știi măcar despre pămîntul pe care-l păzește, il apără de orice atingere a spiritului, de orice flacăra a inimilor, straja aspră a Caza-cilor biciuitori? Iar, dacă ai răzbate chiar ca să afli, care ar fi folosul? Țeranul nostru de aici din țară chiar ascultă prea bucuros vorbele de momeală ale năimiților cari pomenesc de fericirile ce cad asupra satelor și sărăcimii în stăpînirea largă și bogată a Împăratului de aceeași lege; ce poate să mai fi rămas pentru noi în inima țăranilor basarabeni, mai bogați — se zice — decît ai noștri? Preoțimea n'are de ce să se plîngă; ba dimpotrivă rostul ei e mai mare într'o țară unde icoana stă alături cu armele împărătești. În sfîrșit pe patriotismul negustoresc și al unei boierimii ruinate, crescute în școli străine, cine s'ar putea răzima?

Socoteala e bună pentru cine nu înțelege altă viață românească decît aceia ce se poate căpăta prin unirea cu România. La aceasta însă n'avem dreptul să ne gîndim astăzi, față de Basarabia mai puțin încă decît față de orice alt pămînt pe care l-am pierdut politicește. Cu totul altfel se înfățișează lucrurile cînd pornim de la faptul că materialicește noi avem încă prin munca țăranimii noastre acest pămînt, că legătura cea mai tare între dînsul și neamul nostru nu e ruptă și ne punem ca întăie întrebare dacă acolo unde e același trup n'ar putea învia același suflet, dacă nu s'ar putea chema viață în membrul amorfizat numai.

Descrierea de călătorie a profesorului Weigand, cercetătorul cu stăruință al limbii noastre, și cîteva scrisori pe care le-a suflat către mine un vînt norocos mă ajută să spun că Basarabia nu e așa de închișă, așa de adormită, așa de pierdută — din punct de vedere național și cultural, zic, nu iredentist —, cum s'ar crede.

Cei ce stăteau în fruntea lucrurilor la 1812 joacă astăzi mai mult un rol de paradă zădarnică. Dacă ar fi fost boieri mari în număr mare, păstrînd legăturile de familie și de interese cu Moldova, ar fi ieșit, de sigur, altfel. Dar așa, cu cîțiva *veliti* dezrădăcinați și cu o mulțime de răzăși săraci, rusificarea, înstrăinarea a putut merge răpede. Unii din boieri stau la Chișinău, alții pe la țară, unde nu vei

fi primit bine, ca în Ardeal, ca în Bucovina, numai pentru că ești Român de aiurea. Alții au zburătăcit în vasta lume ciudată a Rusiei tuturor neamurilor, — Americă de Nord a despotismului.

Negustorii sînt mai ales Evrei și Greci, în al doilea rînd Bulgari, Ruși. Evreii nu sînt nicăiri mai părăsiți în voia murdăriei și întunecimii: Orheiul nostru străbun, Bălțile sînt adevărate cloace, care s'ar putea asemăna doar cu gunoaiile mahalalelor din China. Grecii, cari în 1812 au fost mai bucuroși de Basarabia decît de Moldova, sînt căpeteniile Evreilor; ei sînt marii negustori și arendașii cei mari: Grecul Sinadinos e cea mai puternică pungă din Basarabia. Specula pămîntului se face în cel mai nerușinat chip de tovărășiile greco-ebraice.

În fruntea satelor stau pristavii țeranii și preoții. Preoții Basarabiei sînt «Moldoveni», bucuroși dacă pot ceti la slujbă din cărți «moldovenești» cu buchii (căci mulți nu știu cartea *latinească* în care scriem noi). Ar fi bucuroși și de alte cărți, dacă ar fi de acelea pe înțelesul lor și dacă s'ar găsi cine să le trimeată. Sînt oameni buni, pe cari nu trebuie să-i uităm.

Țeranul nostru, pentru care o sută de ani nu înseamnă nimic, e așa cum a ieșit de supt frîul lui Constantin-Vodă Ipsilanti pentru a trece la Împăratul pravoslavnic. Carte rusească nu știe, fiindcă școala de sat ține trei ani de zile numai și în fiecare an numai cinci luni. Dacă rămîne în sat — și rămîne mai totdeauna, căci acolo se trăiește în caste —, el va uita puțina rusească ce deprinsese. El știe că această limbă îi folosește, dar, neavînd consătenii ruși în număr mare (cum e în Bucovina), n'o poate însuși în adevăr și păstra. Cei ce se fac preoți, nu uită că s'au născut într'un sat românesc și caută să se întorcă acolo sau în altul. Cițiva, în sfîrșit, trec la Universitățile, dar nici aceia nu pierd legătura cu neamul din care au pornit. Prin orașe depărtate, prin strășnice locuri de osîndă, unde i-au aruncat aventurile lor liberale, ei scriu românește, cerînd cărți, și anume «cărți de cultura și istoria neamului nostru», zice unul, «mai serioase și documentate». «Foarte aș vrea», spune un altul, «să aib cartea postală cu chipul Universității din Iași: am auzit că zidirea e foarte frumoasă!» Și un al treilea se bucură astfel de reinstalarea limbii noastre în Chișinău, singurul oraș în această mare sălbătăcie fără drumuri, fără luminat, fără strade: «Cițiva ani înapoi era o mirare dacă auzi ai limba moldovenească pe strada Chișinăului: nimeni n'o vorbea afară de țeranii veniți de la sate. Iar acum în toate zilele aud *intelligenții* vorbind moldovenește». Până departe peste Nistru, dulcea noastră moldovenească triumfă, sună biruitoare între neamuri.

Acestea se întâmplă fără nici-un amestec al nostru, căci noi dăm Basarabiei numai... desertori. În locul acestor fii rătăciți cari pleacă batjocurind țara, ar trebui să ne descoperim Basarabenilor prin cărți. Și parcă-mi sună la urechi acele cuvinte simple și grave: «cărți de cultura și istoria neamului, serioase, documentate». Și pe înțelesul tuturor. Cărturarî înfumurați ai unui popor de țeranî fără învățătură, spuneți cîte ați scris de acestea, cu cîte ați putea răcori setea celor cari le cer în Basarabia uitată?

N. IORGA.

CARTE VECHЕ

La Vlădica ce 'n Suceava păstorește peste țară,
Cu toiagu 'n mîni, doi preoți într'o zi se 'nțăișară.

De trei zile cale lungă bat, lăsînd în urmă satul.
«Am venit aici să-ți cerem Prea-Sfinției Tale sfatul...

Am avut în sat un frate și eră oier de frunte..
Nu-î nici anul că-l găsiră doi ciobani ucis, la munte.

Ucigașul, ca să scape, a fugit peste hotare;
Iar acum aflarăm veste că-î la Bistrița 'n prinsoare.

Ș'am venit aici să cerem sfatul Prea-Sfinției Tale,
De-î cu cale ca să piară ori socoți că nu-î cu cale».

A deschis atunci Vlădica Pravila bisericească..
De pe galbenele file începu să li citească :

«Că drept moarte nu se cade iarăși moarte a se face,
Ci de faptele-î cu cerul fiecine să se 'mpace.

Cînd la judecata dreaptă Domnul păcătoșii chiamă,
El cu sufletul să deie singur înainte-î samă».

În tăcere ascultară dinșii cu luare-aminte
Blîndul rost al gurei sfînte și frumoasele cuvinte.

Și 'nnainte de-a se duce iar spre satul lor depaite,
Se rugară să li scrie ce-î în Pravilă, la carte...

Și la Bistrița s'o ducă și la urmă să mai scrie:
«Iar de noi de toată ruda noastră 'n veci iertat să fie!»

LA GURA SOBEI

— IMPRESII DIN VIAȚA SĂTEANULUI —

De către miazănoapte mereu se'ndeasă negurile, tot mai grele și tot mai reci; boarea aspră își iuțește undele, se izbește cu putere în frunți de case, în garduri, răzbește prin coperișe și coșuri, se înfurie în codrul măreț, stăpîn de veacuri pe stejarii lui, și-î frămîntă cringul dezvălit de podoabă.

În liniștea pustie, ce se lasă odată cu noaptea pe sat, nu mai sint farmecele serilor trecute, ci un cutremur cuprinde inima omului și grijile-î bîntuie capul.

Pe virfuri de dealuri se zărește prin ceața deasă dunga albă a zăpezii, ce se lasă mereu către vale, se'tinde, se'tinde pînă ce a cuprins întreaga cîmpie. Încet dispar cernitele brazde, s'ascund tufele și podurile supt covorul de omăt, și opaitele, ce sfirite picurînd pe hirbul cu său, așezat în ferestrele joase ale caselor, par ca licurici ce împrăstie o slabă lumină pe niște mușuroaie mari, albe. Nici-un glas nu se aude, nici ciinele nu mai latră, ci-și caută culcuș de iarnă la colțul girezei de paie, unde nu-l mai neliniștește zgomotul străinului; dar, ridicînd din cînd în cînd nasul, trezit de geroasa undă de viscol, poate zări în marginea văii, cum lucesc ca două făclii aprinse ochii lupului flămînd, ce-și întinde nările'n bătaia vîntului, să prindă vr'o urmă de hrană. Atunci i se zbirlește părul de frică, se'ndeasă în culcușul de paie și c'un mormăit ușor cearcă să-și trezească vecinii, și, dacă din nici-o parte nu-î vine încurajare, își lungește botul pe labe, rămînînd cu ochii țintă pe marginea văii. Un urlet sfișiiitor îl face să se miște, un urlet de fiară flămîndă, ca vaietul disperat al unuia ce moare de foame; atunci spaima-î încleștează gura, și ochii împăienjeniți nu mai văd că fiara se mișcă de lingă răchită și, înnoțind prin pătura groasă de zăpadă, se pierde în fundul cîmpiei. Ș'a-poî adoarme totul; doar viscolul înfuriat se zbate colo și colo, vijiînd în strîmtoare.

Posomorită-ți pare viața, cînd asprimea vremii nu-ți dă răgaz să mai chemi din adîncul inimii amintirile plăcute de altădată, ci scirțitul jalnic al zăvorului, ca un cobit de cucuvaie, și volbura de fum, ce năvălește prin horneața întoarsă de vînt te fac să tresări, și fără să vrei arunci ochii pe sfînta icoană, de la a cărei blindă privire aștepți o rază de mîngiere.

Pe vremuri de acestea fuge și somnul, dulcele somn, ce alungă

suferințele vieții și te poartă cu căruța de aur prin împărăția visurilor, dar nici nu se gîndește nimenea la dormit, cînd noaptea lungă de iarnă d'abia a cuprins în vîlul ei întunecat hotarele, ci inima omului, voind să se abată din calea tristeții aștia fără nici-un rost, și dornică de o viață mai albă, caută tovărășie.

Unde? Haideți la nenea Dumitru 'n poveste!

Nouă ierni să vină una după alta, care mai de care mai învolburate; pînă o trăi nenea Dumitru, nimenea nu le duce grija.

Om mărunțel, de l-ai fi măsurat cu trei șchioape bune, era numai căciulă, numai suman și numai ițari, înghețat în toată bună vremea pînă'n măduva oaselor, dar dezghețat la inimă și la vorbă. Povestitor ales și dulce la grai, aducea toată vecinătatea să-l asculte șofeniile pe care cu o bătrînească dibăcie părea că le adună de pe vremea cînd lumea era încă proaspătă și pămîntul cald, abia lăsat din minile Domnului.

Așezat pe-o cojoacă în gura sobei, n'avea altă slujbă toată iarna decît să 'mpingă tăciunii cu mina și să toace cu gura, cite mirăzării, cite minunății, că, dacă te uita bine la apa din doniță, vedeai cum încet, încet începe-a prinde scoarță și dela o vreme înghiață d'abinele. De-aceia v'am și chemat la nenea Dumitru, să-l ascultăm o leacă.

Bună-seara, nea-Dumitre, către el, — ați mai venit și D-voastră, către ai din casă, și ne luăm căciula, așezîndu-ne binișor p'o-laiță. Măi, măi ce ger!

Nenea Dumitru ne mulțamește cu multă dragoste și apoi începe c'o căutătură de despreț. Țsta ger? Fleac! Poți umbla 'n cămașă, dacă-i vorba...

Eram aproape de *Măilan*, cînd cu bătaia cu *Telianu*¹ și dormiam în corturi pe marginea unei păduri. Pierdusem rostul zilelor, dar trebuie să fi fost așa cam pe la Bobotează. Numai auzim într'o noapte, că suflă alarmă. Punem mina pe pușcă, dăm încoace, dăm încolo: de unde să vezi vr'un dușman!? De trăsmit, trăsnia de gîndia că se prăpădește pămîntul, nici altmintrelea; și noi stam grămadă și ne uitam unii la alții. Numai iată căpitanul, un om voinic, chipeș, cu mustața galbenă, se oprește aci:

— Gămainăr² Botorog Dumitru — el de colo.

— La porunca Împăratului gata de moarte pe uscat și pe apă, aci-s, domnule căpitan.

¹ Milan și Italianul.

² Gemeiner, soldat de rînd.

— Măi Dumitre, iea-ți doi ficiori și dă o roată prin pădure, de vezi la ce distanță-î dușmanul și vină de-mi raportează.

Ieaū doi feciori și trag la stînga printre lemne, haida, haida, incet, incet, numai auzim de-odată de-asupra capului trosc; mai trece, ce mai trece, pleosc! Stăm în loc, ne uităm în stînga, ne uităm în dreapta, nici-un suflet de om. Ce-o fi Doamne drăguțule, ba spaimă nene: ne gîndiam la ăl din pietre,— ce să nu te gîndești, că bubuia cite odată de gîndiaî c'a intrat în foc toată brigadia 'mpăratului.

— O fi fost Telianii în pomî, nene Dumitre!

— Așa, de unde... crăpau lemnele de ger, înțelegî. De, cînd le-am văzut în spre ziuă, pare că toate trăsnetele cerului aū năpustit pe biata pădure: tot țândări o făcuse; fășii, fășii, fagi plesniți și dez-binați și în cite patru bucăți, și cite un stejar mare, crăpat din virf pînă în rădăcină.

A doua zi vin și Telienii; se dă comanda foc, punem cremenea scăpărăm; iarba lua foc, dar, să vezi vr'un Telian mort, orî s'auz tu vr'o pocnitură de pușcă, Doamne ferește... Îngheta glonțul în văzduh, cum ieșia din țeavă cu pocnitură cu tot... Înțelegî, ăla ger!

Spre primăvară, pusese pace, și venise în poruncă că tot omul e liber să se întoarcă la vatra lui...

— BCU Cluj / Central University Library Cluj

Acî stăm un moment; de sigur fără a cerca să ne războim min-tea pentru a afla pe unde vrea povestitorul să ne mai poarte cu basmul lui, pe care, dacă chiar nu-l credem adevărat, dar îl ascultăm în liniște, și tăcerea asta a noastră îi dă curaj bătrînului de a nu-și mai trimete mîntea cu zeci de ani înapoi prin păturile vremii, pentru a ne înfățișa lucruri mai de crezut, ci, incredințat că nu sînt mărturii care i-ar putea tăia vorba, își întoarce ochii, ce-î lăsase o vreme pe tăciunii din gura sobei, și pe fața-î plină de o copilărească mulțumire poți ceti că flacăra slabă a tăciunilor i-a șoptit sfîrșitul pră-păstiei, căci începe, oftînd odată: «Și dăm noi să plecăm cătră casă, pe jos, nici pomenire de tren, nu s'auzia pe atunci... începuse a se dezgheța, că vedeai cum fumegaū rîpile și pămîntul golaș..., cînd, în dreptul lagărului de astă iarnă..., ce să vezi, tată...

Să te culce la pămînt gloanțele... Staî mai șase luni în foc cu duș-manul și scapi cu viață, și aci să te omoare ca din senin... Vijiaū gloanțele pe de-asupra capului și pocnia ca din pușcă, de gîndiaî că se cufundă pămîntul... Dacă am văzut ce-î, zic: jos, băieți, că nu-î treabă..., și ne-am lăfit aci p'o luncă.

— Se vede treaba, că v'au eșit Telienii pe urmă și...

— Ce Telieni... nici vorbă... ridicasem steag alb... Nu eram toți

cu năfrămuțele legate de țeava puștii?.. Era alta hiba : cum se muia-se vremea, s'au dezghețat gloanțele de astă iarnă, ș'au pornit-o de-ți lua auzul, așa se frământău în văzduh!.. Înțelegi! Āla ger!..

— Or fi numai vorbe, nene Dumitre!

— Ce tot spui tu de vorbe: păcat c'a murit Toaderu Catrinei să-ți spuie el: vorbe-s orî ce-s, că, după ce ne-am sculat de aci, Toader se izbește cu fruntea de ceva tare. Cînd dă să se uite, iacă glonțul atîrnat în slavă, ca un uliaș, cînd stă țintuit în văzduh. Îl iea și-l bagă în căciulă. Bag seamă s'a încălzit în căciulă, orî-ce, c'auzim odată: poac! Și, cînd ne întoarcem, Toader, galben ca ceara, cu părul zburlit, se uită la noi, și noi la el: prin aer numai scame de lînă, și căciulă ca'n palmă. — De-oiu minți, să n'am parte să...

— Lasă, nene Dumitre, ce te mai juri... măi, ce ger măi!! Trebuie să-l credem, orî cel puțin să ne facem a-l crede, să-i dăm o mîngiere sufletească; altcum îl supărăm, și ce ne-am face fără bunătatea asta de om, a căruî gură în noptile lungi de iarnă pare un nesecat izvor de snoave și de pățanii. Și, dacă voim să-l pornim din nou, n'avem decît să-l văierăm c'o vorbă:

«Multe-ai mai tras, nene Dumitre!

— Hei tată, nu-s de ieri, și părul ăsta nu s'a albit de dorul lelii.

Mi se slăbise furca dela Cîntină, or fi vr'o douăzeci și ceva de ani... tata-i mort de vr'o douăzeci de ani acu'n dulcele ăsta, că știu că din aia i s'a tras moartea, c'a ridicat săracul prea tare..., și zic cătră bătrîn, cînd îi vedea că mai stă soarele d'o palmă în hula-ia-dului, prinde boii la teleagă și vină în părăul Corbului, că știam acolo o furcă bună de stejar; până una alta, mă duc, și o dobor, și, cînd îi ajunge, o încărcăm și venim cu ea acasă.

Ieau toporul pe mină, trec valea Corbului, o ieau la deal prin mescăniș, către poiana boarului, și o tulesc de vale în părăul Corbului. Daū de furcă, și o dobor. Cînd se amesteca ziua cu noaptea, iată și bătrînul, Dumnezeu să-l ierte, cu teleaga. Scoatem roatele, și, cu pari, cu una alta, am prăvălit-o. Cînd în poiana boarului, tata: «Măi băiete!» speriat.

— Ce-î, tată,» eū, de d'innaintea boilor, și daū să-i opresc: tata a și venit lîngă mine.

— Întărește-ți inima și-ți fă cruce... Vezi mătăhala aia, colo: îi muma pădurii...

Întorc capul, ce să vezi? o huidumă de muiere cit o claie de fin, cu niște ochi cit căldarea și niște dinți ca lopețile, sta lungită pe marginea drumului.

Doamne iartă-mă, imi furnică spinarea și-acu cînd mă gîndesc. —

Trecem înainte cu carul, făcîndu-ne mereu sfînta cruce. Măi, credința'n Dumnezeu te scapă de orice necaz. Și pare că puterea lui Dumnezeu a tăvălit-o d'acolo, că n'am mai văzut — cum nu vedeți D-voastră acum— nimic. — Eū: tot a fost o nălucă, tată! Ce nălucă mă! — bătrînul—; nu vedeai cum îi mișcau ochii și cum îi sclipiau dinții! Nicî n'am isprăvit vorba, și auzim că trăsnesc roțile carului. Cînd daū să mă uit, nămila s'așezase 'n teleagă, de'ndoise furca, înțelegi, și intraseră roatele pînă 'n butuc în pămînt. De unde să-ți mai miște boii: desprinsu-i-am, venit-am cu ei acasă, dusu-ne-am a doua zi după teleagă, cu patru boi, să o putem trage din pămînt! De-oiū minți, să dea maica Domnului să n'am parte...

— Las' nene Dumitre...

Dar e tîrziū. Dacă te îndeși cu fața în fereastra mică împodobită pe jumătate de ger cu fel de fel de flori, zărești de-asupra Măgurei că s'aū întors pogăneții către miez de noapte. Atunci, învăluindu-ne în zeghe, ne luăm rămas bun de la nenea Dumitru, și, făcînd urmă prin zăpadă, intrăm fiecare în căscioara lui. Focul de-abia mijeste, dar căldura ce te cuprinde și liniștea de mormînt îți apropie pleoapele, și 'ncet încet ți se curmă simțirile pentru a-ți ascunde formele lumii aștia, și, trecînd puntea de aur a somnului, vin visurile să te întîmpine.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

GHEORGHE STOICA.

CUGETĂRI

Răzbunarea nu poate avea înțeles: rînînd, nu ți se duce rana din suflet.

*

Pentru întărirea sufletului tău să fii mai recunoscător celui ce te va nedreptăți odată decît celui ce-ți va da dreptatea de o mie de ori.

*

Cînd vezi mai bine suit pe umerii altuia, nu te mîndri, și mai ales nu-ți rîde de el, căci prin el ești acolo.

*

Minciuna nu poate lua nimic din adevăr, precum negura nu face ziua mai mică.

*

Vai de cel care scrie ca să dovedească numai că poate scrie! Și mai ales vai de cel care scrie ca să-și dovedească lui aceasta!

*

Sînt oameni cari vorbesc tocmai pentru că nu pot gîndi și li-î urît altfel.

IDILĂ

— după GUSTAV FALKE —

Stă supt teiul 'nalt Fecioara sfintă
Și-alintîndu'și copilașul, cîntă.

Soțul ei, moșneagul cel cuminte,
Doarme fără grijă innainte.

Patru îngerî stau și strajă țin
Pê un ram și cîntă 'ncet și lin.

Imnul lor 'se 'nnaltă 'n sfinta pace
Și-ascultînd, privighetoarea tace.

Peste codru luna 'ntreagă crește
Și de sus din cer cu drag privește.

Pe pleoape-î cade albă floare
Și din somn Fecioara lin tresare.

Și abia acum, la mîez-de-noapte,
Își alintă iar copilu 'n șoapte,

Pe cînd ochii-î mari, fără să știe,
Cată duși in bruma argintie.

Cîntecul de sus abia-l ascultă —
Sufletu-î apasă jale multă.

Lacrîma, pe mîna ei picată,
Arde 'n lună ca o nestimată.

St. O. IOSIF.

POVESTE ¹

Zina Măiastra, cînd l-a văzut intrînd iar la dînsa, a zîmbit, căci ştia ce vînt îl aduce. S'a făcut, însă, că-l ascultă, şi l-a învăţat, şi data asta, ce să facă şi cum să dreagă pentru ca să iasă la sfîrşit bun.

Ajungînd el într'o pădure deasă şi întunecoasă, dădu de o vizunie încunjurată cu fel de fel de stînci şi de cioate, cît nu te mai ajungea mintea ce-i acolo. De cînd era lumea şi pămîntul, picior de om nu călcase pe acele locuri, şi nici paserile cerului nu-şi abătuseră zborul pe de-a-supra lor.

Nici gînd să poţi intra în vizunie.

Făt-frumos se puse voiniceşte pe lucru; îşi săpă o hrubă pînă de de-suptul vizunii, tocmai unde era culcuşul scroafei, şi, tirîndu-se pe pîntece, ca un şerpe, pătrunse înăuntru. Tocmai atunci purceii, adormiţi cu ţiţa în gură, staîu tolăniţi sugînd, din cînd în cînd, prin vis, iar Făt-frumos apucă încetişor pe unul din ei de picior, îl trase la el, îi astupă rîitul cu palma, şi ieşînd din hrubă, o luă la tălpăşiţa.

Cînd se deşteptă scroafa, şi văzu că nu-i un purcel, se răpezi, cu o falcă în cer şi una în pămînt, grohăind de-ţi lua auzul.

Fugia Făt-frumos, pe calul lui cel cu aripă la picioare, dar şi scroafa îl ajunse din urmă, şi cît pe ce să puie colţii pe el.

Cînd văzu una ca asta, Făt-frumos scoase din sin săpunul ce i-l dase zina, şi-l aruncă înaintea scroafei. Atunci numai ce se făcu un băltog negru şi sfîros, de gîndiaî că nici-o vietate n'ar fi în stare să între în mocirla aceia şi să iasă cu viaţă la cellalt capăt.

Scroafa, însă, grohăind mereu, se aruncă în băltog, şi, luptînd cu moartea, o străbătu de-a'ntrégul şi-l ajunse iar pe Făt-frumos.

Atunci el aruncă un pieptene.

Doamne, sfînte! Unde se făcu un zid de piatră, de la faţa pămîntului pînă 'n noui, de nu mai străbătea o rază de soare măcar pe de-asupra.

Făt-frumos credea că de-acuma a scăpat.

Dar de unde! Căci scroafa dracului începu a roade cu dinţii în stîncă, şi stîncă se sfărma de gîndiaî că-i alte celea, şi, ca de cînd am început eu să vă spun, zidul era găurit şi scroafa trecuse prin gaură, şi după Făt-frumos!

Dacă văzu el că scroafa dă să-l sfăşie, şi alta nu, aruncă peria ce-i dăduse zina, şi pe loc se făcu o pădure pînă 'n naltul cerului.

Dar şi scroafa începu a roade la copaci, şi roade, şi roade, şi copacii se doboriaî unii pe alţii, şi străbătu scroafa pădurea, şi cît pe ce să-l înşface.

Şi l'ar fi făcut chisăliţă, dacă n'ar fi intrat tocmai atunci în curte la zina, care, cînd a văzut pe scroafă, a întins mîna asupra ei, şi scroafa s'a proptit în loc, plină de groază, şi apoi a plecat spre vizunia ei, mai răpede de cum venise pînă aici.

Zina îl ospătă şi-l odihni şi data asta, îi schimbă purcelul, dîndu-i altul întocmai, în loc, şi Făt-frumos alergă într'un duh pînă la palatul zmeilor, şi i-l dădu soră-sa de-l mîncă.

Gîndia, bietul om, că de acuma s'au isprăvit năcazurile lui, şi că a găsit leac boalei, din pricina căreia atîtea avuse de îndurat.

¹ Vezi N-le. 34, 35, 38, 41, 44, 46, 48, şi 49.

Dar numai gânduri erau toate acestea, pentru că fata de împărat nu se mai îndrepta, și doctoriile care le lua, par'că le-ar fi turnat pe apă.

Zmeul făcea zimbre. El credea că năzdrăvăniile lui o țin veșnic în pat pe stăpina-sa, și, văzînd că are atîta putere, se hotărî să-și îndeplinească gîndul, și să-i puie capăt lui Făt-frumos.

Așa, într'o zi, pe cînd se întorse de la vînătoare, și dormia, obosit, la umbra unui tei din grădina palatului, zmeul se apropiè de el, înce-tîșor, îi reteză capul cu o secure, apoi îi tăie trupul bucățele, puse bucățelele în desagi, desagii pe cal, și, scoțîndu-l la cîmp, îi dete bice.

Calul acela, frate bun cu vîntul turbat, era al zînei, și călare pe el făcuse Făt-frumos atîtea minuni de vitejie. Și calul, cînd a simțit pe cine poartă în desagi, s'a dus întins la zîna Măiastra, care știa tot ce se întimplase.

Luă zîna bucățelele din Făt-Frumos, una cite una, le așeză la locul lor, și, cînd văzu trupul întruchipat, turnă peste el apă moartă. Atunci bucățelele se făcură una, un trup întreg, precum fusese, de nu se cunoștea nici urmă de tăetură. Îl stropi apoi cu apă vie, și Făt-frumos se însufleți; iar cu gura nu vorbea, nici cu urechile nu auzia. Atunci îi dădu să mănince un măr din mărul roșu, și începu a grăi; și, luînd vițelul de la scroafa de supt pămînt, i-l puse la urechi de-i gîuiță, și azul îi veni, și Făt-frumos se făcu iarăși om întreg, precum fusese.

Vezi d-ta cit de bine știuse zîna ce are să se întimple, și pentru ce schimbase ea toate leacurile pe care Făt-frumos le adusese, tot după în-vățul ei.

Făt-frumos, cînd se deșteptă, se întinse, își frecă ochii cu minile, și zise:

— Greu somn am dormit!

Zîna zîmbi, și-i răspunse:

— Ai fi dormit tu mult și bine, dacă nu ți-ai fi adus tu singur mîntuirea morții tale.

Lui Făt-frumos îi fusese dragă zîna, din clipa'n care o zărise; zile întregi și nopți întregi se gîndia numai la dînsa, și, oriunde-și arunca ochii, i se părea că o vede aevea; iar acuma, de cînd și viața i-o datora, se stîngea de dragostea ei. Un gînd îi zicea să lese totul în pămînt, și să i se deie rob; iar alt gînd îl indemna spre palatul zmeilor, unde soră-sa trăgea de moarte.

Și dragostea de soră a biruit, și, luîndu-și rămas bun de la zîna, s'a prefăcut în porumbel, și a zburat.

Acasă cînd a ajuns, ce-a văzut, s'a îngrozit!

Spurcatul de zmeu, după ce a încercat fel și chip s'o înșele pe fata de împărat, și a văzut că nu izbutește, și mai știînd că pe Făt-frumos l-a stîns de pe fața pămîntului, a pus-o la chinuri, ca doar și doar îi va face pofta. O legase cu o frînghie, de un stîlp, în mijlocul curții, și o ținea cu ochii în soare, nebăută și nemîncată, pe cînd el ospăta, măi încolo, toate bunătățile de pe lume, și bea apă limpede ca lacrima, umbrit de nădușala soarelui.

Atîta i-a trebuit să vadă, lui Făt-frumos!

Dîndu-se de trei ori peste cap, se făcu om, și, răpezîndu-se la zmeu, cu paloșul în mînă, îl făcu miî de fărîme.

După aceia scăpă de la chinuri pe soră-sa, care, din clipa aceia chiar, se făcu sănătoasă.

Apoi frații se îmbrățișară și, lăsînd pustiului palatele zmeilor cu toate bogățiile lor, se îndrumară spre Peneș Împăratul, care-i aștepta de atîta amar de vreme.

MĂRGĂRINTA

Curge Bistrița la vale ca argintul lucitoare;
O căldură grea se lasă de supt cerul arzător.
Din spre lunca, unde cîntă mierlele duios în cor,
Vine-alene să se scalde Mărgărinta zimbitoare.

De la briu încet colanul de mărgearuri îl desprinde,
Albe haine de mătase le aruncă rînd pe rînd;
Din cosița despletită, trandafirii desprinzînd,
Își privește sînul tinăr, ce tresaltă și s'aprinde.

A sărit de-odată 'n apă, sperioasă ca o ciută:
Parcă plouă stropi de aur, — bate apa innadins,
Se mlădie și se joacă pe al undelor întins
Ce'mbătate de-al ei farmec, o 'ncunjoară de-o sărută.

Dar, vislînd din depărtare, se zărește-un șir de plute.
Ea ascultă... Sficioasă, pe mal iute a sărit.
Cum ar mai putea să steie luminoasă la privit,
Cînd de-un Făt-Frumos se teme: nu cumva să o sărute!

Alungată de-astă teamă, blînda apelor regină
Își ascunde într'o clipă farmecul ei alb și gol.
Vîntu-î flutură cosița peste umere domol,
Și, cîntînd, se'ntoarce-acasă culegînd pe drum sulfînă.

ALEXANDRU A. NAUM.

BRAȘOAVE POPULARE

Să hie tăcut !..

Era pe vremea lui Cremene 'mpărat.

Se lăpșe zvonu 'n țară că Bimbașa a dat slobozenie Turcilor: cit ce-or chiori vr'o scăfîrlie de țigan, s'o râteze de pe umeri, fără leac de milă. Și, de unde pin'aci nu mai puteai trăi de ei—ba că-ți cerșiau, ba că te furau—, acum nici în panoramă nu mai vedeai sămîntă de-a lui Faraon, așa se 'nceleștase groaza 'n ei. Umpluseră vizuinile pădurilor sârmanii!

S'a 'ntimplat odată că trei inși din soiul celor mai albineți — se

vede treaba că-i muncia rău Flămînzilă — o luaseră de-alungul unui riū cu ghița în sîn și cu undița 'n mină, doară... doară... și-or mai înșela o leacă foamea cu ceva proaspăt. Dar pe semne li ieșise cineva cu gol înaintea, că n'au prins a băga bine undița 'n apă, și iată că s'apropie o poteră de fesuri: «hi-le-ar hi trăjnit în capu ălor de la poartă» — vorba unui albineț. Li se tăiaseră picioarele, bieților Țigani, cînd i-au văzut, de inimoși ce erau. Tot li-a mai rămas însă atîta putere, de și-a văzut fieștecare de-o ascunzătoare. Unul zbughi în apă, altul fă-te ghem supt punte, al treile cocoloșeste-te într'o tufă...

Al din apă, cum n'ar fi stat el — steie-l bruma! — tot în fundul apei, dacă n'ar fi trebuit să mai și-răsuflă!... Și, cînd își scotea căpătîna de-asupra apei, ca să 'mbete pe Turci cu apă rece, începea numai: oraca..... oraca....., par'că n'ar fi dingă de faraon, ci un broscoiu — *maram chipu*. Turcii, oameni pățiți, au văzut îndată la citu-i, și nici una, nici două... hirști! cu iataganul, înecîndu-i orăcăiala în borboloși de sînge.

Al de supt punte — cum stăteau Turcii și se minunau ce sînge negru are Țiganul descăpătînat, — n'are ce lucra, și 'ncepe a glăsui și el de supt pod, unde stetea ghemuit:

— Dhapăi cum să hie, chochonașilor, țuca-v'aș suflețelul, dhac'o mîncat mure!...

Peste citeva minute se bucurau Turcii noștri la țîșnirea singelui, tot așa de negru, al pasării de supt pod, care perise pe limba ei.

— No, băga-s'ar dracu n tine, cioroi prost, trebuitu-ți-o!.. Nu ți-ai putut ținea *fitu* unde erai, că dracu ți-o băgat de seamă!... zice-un Turc cu iataganul încruntat de sînge.

— Hașa, hașa, chochonașule... -- se auzi din tufă —, să hie thăcut cum tac io, hașa-i?

A. BANCUI

CRONICA

O nouă carte despre Romîni: *Die Dialekte der Bukowina und Besarabiens* de d. Gustav Weigand (Leipzig 1904). D. Weigand își descrie în această lucrare călătoria făcută în Bucovina și Basarabia la 1901. Sînt scurte note de drum, precise în ceia ce privește oamenii și locurile. Și cu privire la Bucovina, la relațiile între Romîni și Ruteni sînt o mulțime de lucruri nouă. Știrile despre Basarabia sînt cele d'întăiu care ni vin direct de acolo, și valgarea lor e cu atît mai mare, cu cît ni se dau de un cercetător științific deplin orientat în toată viața noastră. D-lui Weigand nu i-au plăcut drumurile rusești, «pavagiul» și «iluminatul» spurcătelor țiguri, în care s'au prefăcut așezări românești ce sună la urechea noastră 'ca depărtate fanfare de glorie, dar în țeranul nostru, stăpinul locurilor prin munca lui, a recunoscut aceiași ființă bună, cînsită, poetică,

pe care o întâlnim la țară în tot cuprinsul Romînimii. Într-o a doua parte, d. Weigand se ocupă de dialectele pentru studiul cărora a călătorit. O a treia dă cîntece, și chiar arii populare. Unele poezii sînt în adevăr frumoase său, mai bine, — căci acesta e cazul de cite ori se culege poezia întocmai după cum a fost cîntată —, cuprind părți frumoase. Un cîntec din părăsire sună astfel:

De cînd te-ai dus, băiețele,
Eü pe minä n'am pus inele
Și la gît n'am pus mărgele
Și 'n cosite floricele...

Recrutul Muscalilor se tînguiește în aceste cuvinte:

Frunzișoară pelinaș,
Este-un deal la Călărași:
Stă mașina la popas
Și ne'ncarcă *treți clas*,
Și ne duce la Cavcas.
La Cavcas cînd am ajuns,
Scaunele ni s'au pus,
Chicușoara ni s'a tuns,
Și ne-a tuns pîna la piele
Ca pe-un cîrd de miorele...

*

Cine vede ieșind zi de zi frumoasele și ieftenele cărți ale editurii «Minerva» și răspîndindu-se în toată țara cu o răpezițiune care nu s'a mai pomenit, nu știe cui i se datorește această trezire a unui public literar. Noi, scriitorii, prețuim însă pe deplin munca, spiritul de jertfă, avîntul patriotic și gustul tipografic ales al modestului tipograf ardelean Gheorghe Filip, care conduce această nouă și fericită Casă de editură, de care se va pomeni cu multe și meritate laude în istoria literaturii noastre.

Cei ce iubesc musica poporului nostru, trebuie să mulțamească acum d-lui Filip. Pe prețul ridicul de 20 de bani bucata, ei pot să aibă astăzi 16 bucăți din cele mai frumoase ale cîntecului nostru, tipărite limpede pe hîrtie de lux și împodobite măiestru de strălucitul decorator de cărți care e d. Rola Piekarski. Cele multe 'nnainte!

*

A apărut la Orăștie discursul d-lui Alexandru de Vajdă-Voevod la adunarea din Dej, ținută pentru a protesta împotriva legii Berzeviczy, al cărei scop e să maghiarizeze învățămîntul confesional. El poartă titlul «din luptele noastre naționale». Nu e numai o cuvîntare politică întim-

plătoare, ci o dovedire deplină a răutății, zdărniceii și scopurilor ascunse, de partid, ale legii. Cetitorul va găsi cifre interesante, bine grupate și bine tălmăcite, cu privire la învămintul rural, unguresc și neunguresc, în Ungaria. Pe contrapagină se recomandă ziarul «Libertatea»: n'o cunoaștem, căci nu ni se trimete.

*

La Ateneu s'a închis expoziția pictorului Gimon Loghi, în lucrările căruia s'a putut constata și cu acest prilej imaginație și simț pentru culoare.

Se pot vedea încă pânzele d-lui Ștefan Poescu. Unele din ele sînt cunoscute, măcar ca inspirație: schițele din Brămania, chipuri, o biserică la marginea mării. Afară de dinsele se întînesc portrete, studii. Dar mai frumoase între toate sînt acele pânze cu împii umede supt ceruri fără soare, liniștite, acele căsuțe ascunse și concii mari, triști ce răsar înaintea-ți dînd accentul puternic al tabloului melancolic și supus.

În rotonda Ateneului, la o lumină foarte puțin priincioasă și într'un mare zuzăt vulgar de lume indiferentă, se desisură apoi expoziția d-lui Luchian. Colori puternice, în lovituri tari, observație de-a dreptul, crudă, o închipuire personală, nouă; — în total, aevăr, energie și despreț pentru gustul publicului, care, trebuie să spunem, caută o frumuseță mai discretă, mai puțin neașteptată și zguduitoare. Sînt marine și unele peisagii foarte vii și portrete care au părți bune, dar n'ai ales fructe, care par că stau să se rostogolească de pe pînză.

*

De noul volum al d-lui Sadoveanu, *Crișma la Moș-Precu*, va fi vorba în n-l viitor.

N. IORGA.

Poșta Administrației

Cu numărul acesta se încheie anul a III-lea al revistei noastre.

Cu începere de la 1 Ianuar, «Sămănătorul» apare numai în ediție pe hîrtie bună.

Prețul abonamentului, care se plătește înainte, este pe un an **10 lei în țară, iar pentru strănătate 12 lei**, în cari se cuprind și cheltuielile de expediți.

TABLA DE MATERII

I. — Poezii originale și traduceri.

	Pag.		Pag.
ANGHEL D. — Măgheranii	36	Pe un pui de rîndunică	332
Acasă (după Chenier)	639	Vine vîntul	584
Elegie	716	DUNĂREANU N. — Liberații	315
BARONZI G. — Versuri uitate	15	Străinul	474
BELDICEANU N. N. — Catrenuri	276	FIERARU C. A. — Straja	29
Cîntec	524	FRASIN G. ZOE. — Sara	324
Ca un copil al nimănui	532	FROLLO H. — Ispita	125
BÎRSEANULI. — Cîntec de mare	93	FURTUNĂ E. — Poetul	503
Două firi	150	De pe stîncă	654
Sărbătoare	186	GHENADIE DIN COZIA. — Ver-	
Salba	190	suri vechi	40, 339; 356
Jalea Codrului	196	GOGA O. — Cîntăreșilor de	
BÎRSAN Z. — Fii cuminte	745	la oraș	629
Chip de marmură	772	IOSIF ST. O. — La gura peșterii	9
BORCEA I. — Imn	440	Doi voinici	55
Arhanghelul	538	Bolnav	69
Chemarea (după Körner)	692	Tertine	117
Pribegii	789	S'a nnoptat	141
Carte veche	820	Anton Pann	164
BOUREANU D. — Mărgărint și		Pe deal	192
Frumoasa-fără-trup	795	Cîntec	229
CERNA P. — Zece Maii	41	Cîntecul lui Saidjah (Mul-	
Treii sburătoare	51	tatuli)	244
Sarcofagul (după Vrlicki)	61	Nürnberg	270
Logodnă	88	Poveste	378
In peșteră	251	Vestitorul biruinței de la	
Sonet	345	Marathon (Meerheimb)	404
Spre Bucovina	362	Ștefan-Vodă (fragment)	421
Din depărtare	436	Cîntec	481
Ideal	500	Cîntecul ursitei (Hölderlin)	574
Șoapte	564	Cîntecul lui Pan (Keller)	617
Plînsul lui Adam	635	Podul-Innalt (fragment)	708
Legenda unei stînci	724	Idilă (Gustav Falke)	826
Către Pace	804	Cîntec din Caucaz (I. D.)	26
CIUCHI E. — Atît amar de		IOSIF NATALIA (NEGRU). — Cî-	
vreme	4	tăreata	122
In amurg	110	Către lună	181
Cîntec	271	Noapte de Maii (Musset)	372
Nebuna	299	Maii	734
Cîntec	320	Unui poet	481
Sonet	366	Lui Dante	575
Cîntece	484	Visînd	612
CUNȚAN MARIA. — Singurătate		Mă chiamă	644
(după Lamartine)	26	Cîntăreșului	660
Cîntece	205, 267	Sub stejar	740
Răsărit	452	ISAC E. — La nuntă	23
DRAGOSLAV I. — Nu era un pic		MĂRICAȘ L. — Yara	170
de nour	332	Sară	655

	Pag.		Pag.
MINDRU A. — La secere	362	Puiul mamei.	73
Suceava	639	Dimineața.	107
Maii.	734	Murmurul pădurei.	46
MANOLACHE H. ANA. — Doină	763	Tara mea.	134
MOLDOVAN C. — Lună	510	Zi de vară	187
Din vremea veche	606	La denii	201
NAUM AL. — Mărgărinta	829	Vis...	261
PALEOLOGU M. — Sonet	136	Ginduri	292
Pe neștiute	232	Din înălțimi	308
Asemănare	279	La pîndă	357
Sint clipe triste	554	Călugărul	389
De departe	604	Podul-Innalt	423
SADOVEANU ECATERINA. —		In umbra pădurei.	456
Icoane străbune.	84	Munților	468
Cînd iubirea.	595	Fată vrednică	491
SĂPUNARU G. — Tablou de iarnă	699	Dumineca.	516
Ciobănița	699	Cîntecul viorilor	580
Doina bradului.	756	Unu cîntăreț de la țară	649
Primăvara.	779	Cuibul	668
Secerătorul	814	La țară.	676
TUDORI D. — Vezi norii	728	Dor de primăvara.	775
TUTOVEANU G. — Lui Ștefan-		VRINCEANU V. — Unda ochilor	460
Vodă.	523	X. Din «Aurora Leigh»	388
V. L. — Romanță.	800	Din Birbaum.	496, 559
VILSAN G. (Vineș). — Trenul.	59	** Populară.	479

II. — Nuvele, schițe, legende, impresii, etc.

	Pag.		Pag.
XALECSANDRI V. — Biserica din		XDUNĂREANU N. — Note de că-	
Mircești.	75	lătorie	363
BANCIU A. — Brașoave popu-		Un sfîrșit	775
lare	829	XEMILGAR. — Boerul Furtună	585
X BELDICEANU N. N. — Moș-Va-		GOROVEI ART. — Poveste... 536, 539,	
meșu.	52	597, 629, 650, 763, 780, 827.	
Cucoana Vastica	167	GHORGHEASA P. — Dintr'ale	
Bunicii	346	bătrînilor	746
In preajma focului	413	XHODOȘ CONSTANȚA. — Brățara	
Cuconul Stolniceanu.	474	Străină	677
Domnul Tudorache	504	XIORGA N. — Din Venetia	501
Domnul Niță.	517	Privești de la hotarele	
Domnișoara Veta	644	noastre: Ada-Calè . 609, 625	
Romanța	724	Sate și mănăstiri	789
CERCEL T. — Ciobănașul	358	Privești din țara noastră:	
La coasă	441	Colintina	737
Stan.	457	De la Botoșani la Stănești	769
Claca lui Moș-Dan	661	MACEDONEANU N. — Viața în	
CIOCIRLAN I. — Pe Runcu. 118, 137		Albania.	196
Două suflete.	325, 340	MURGOCI G. M. — Biserița	
Din munți.	394	Catrinei	141
De sărbători.	632		

	Pag.
NISTOR H. (?)—Povestea unui suflet.	21*
POP. V. — Spre alt tărîm.	246
De dragul celor mici.	294, 309
Traiû	379, 390
POPESCU ȘTEFAN. — Din carnetul unui pictor.	127
SADOVEANU M. — Ionică	5
Un țipet	36
Pribegii	70
Regretul	89
Sluga	150
Lupul	182
Moșul	230
Doi feciori	276
Luarea Grivitei	374
Moartea lui Ștefan-Vodă	428
Ceasuri de pace	410
Panciu	437, 452
În tabăra Cazaciilor	469
Prinzul	485

	Pag.
Călărașul	533
Moara părăsită	548
Minia moșului	567
Moș Simion	694
În baterie	682
Claca	806
ȘANDU-ALDEA C. — Un toast.	11
Fugarii	135
Șargul	740
Sima Baltag	756
ȘTOICA G.—Povestea moșului	710
La gura sobei	821
TEODORESCU-KIRILEANU S. —	
Legende despre Ștefan-cel-Mare	101
TUȚESCU ȘT. — Brașoave țărănești	688
VORONCA ELENA. — Tradiții despre Ștefan-Vodă	165
VILSAN G. — Astăzi îi spun	790

III. — Articole, studii, polemici și dări de seamă.

	Pag.
CIOFLEC V. — Octavian Goga	618
La pictorul Luchian	772
CHENDI IL.—H. Frolló: Inimă de student.	108
Călugărul-poet	123
Moravuri literare	233
Bustul lui Depărățeanu.	268
H. G. Lecca: Octava	280
Fintina Blanduziei	581
DUCĂ-BOGDAN G. — Cantianii romîni	81
IORGĂ N. — Expoziția Gri-gorescu.	1
Sărbători de iarnă	14
Pentru d. I. Găvănescu	18
Un roman de Eminescu	49
Reviste, atenee și muzee de provincie.	49
Un nou critic d. I. Tănoveanu.	57
Discursurile d. lui Maiorescu	65
Către generația de azi.	85
Noul răsboi. 93, 157, 172, 188	97
Nebulul din Varșovia	119
Boierimea franceză din Rom.	130
Un dulce pedagog: d. I. Găvănescu	130
Știrbey-Vodă	161

	Pag.
Alexandru Odobescu	146
Povestorii de ieri și cei de astăzi	177, 208
Cuvîntarea Regelui la Academie	193
Pentru dreptate și cuvîntă	203
Scoala lui Ștefan-cel-Mare	225
Un sat japonez în Europa.	241
Antoi Pan	257
Coruri	273
Fragmente din «Ștefan-cel-Mare»	282
Gheorghe Bariț	289
Expoziția Soc. «Furnica»	305
Zece Maiu	322
Două rapoarte de prefecti	337
Scriitori macedoneni.	353
Romîni și Bulgari.	369
Arta lui Ștefan-cel-Mare	385
Politica Naționalistă negativă și cultura pozitivă	401
Învăț. din viața lui Ștefan-V.	417
Despre vechea lit. romîn. Ștefan-cel-Mare și Poporul romînesc	433
O comună rurală din România	449
Corespondența lui, Alecsandri	465
	482

Pag.	Pag.		
Mama lui Ștefan-cel-Mare.	497	O carte despre Iași	753
Dobrogea de astăzi	513	• Scolile călugărițelor catolice	785
X Doi povestitori	529	Procesul unei răscoale	801
Ziarele și debutul tinerilor scriitori	561	Vești din Basarabia	817
Basarabeni în războiul Rusiei	577	• LAPĂDATU A. — Ion Bogdan, Un chrisov al lui Mircea-cel-Bătrîn	32
Cințete de vitejie de G. Coșbuc	545	• Conduratu G. B. — Über Vlad-Dracul von Beheim	27
X Sfirșitul Examenelor	593	• SCURRU I. — Drama lui Eminescu: «Bogdan Dragoș»	41
Regele la Iași	641	• Seminarul din Lipsca	154
Cum s'a restaurat vechile monumente	613	• Artur Stavri: «Cite-va clipe» Eminescu și Alecsandri	126
Mitropolitul Veniamin Costache	657	• Sărbătoarea lui Ștefan-cel-Mare în școale	251
Pomenirea lui Ștefan-cel-Mare	705		
Monumentele istorice	722		

IV. — Cronică: notițe, informațiuni.

ANDREA RADU. — Franz von Lenbach p. 367.	159, 191, 173, 206, 238, 286, 299, 301, 316, 349, 384, 398, 416, 446, 449, 461, 493, 510, 524, 543, 560, 575, 589, 591, 606, 621, 640, 655, 670, 688, 717, 735, 749, 766, 782, 797, 814.
A. B. — Rectificare pag. 591.	
BÎRSAN Z. — Agata Bîrsescu în Austria pag. 349.	
CHENDI IL. — Literatură de Crăciun pag. 12. — Rectificare pag. 29. — Alecsandrițune pag. 78. — Hora Ardealului pag. 334.	
FLORICA. — Sfirșitul unei iubiri p. 16.	
IORGA N. — O nouă carte despre Romîni pag. 830. — Doi parisieni: dd. Catulle Meudès și Ionescu-Gion pag. 47. — Paloda literară pag. 77. — Școala lui Ștefan-cel-Mare pag. 272. — Răspuns d-lui Găvănescu pag. 272. — Ortografia Academiei pag. 256. — «Aur» de C. Hodoș pag. 255. — Pierre Loti pag. 271. — Căpitan C. Bălescu: Reflexiuni asupra războiului pag. 272. — Stirii nouă despre Ștefan-cel-Mare p. 333. — Diverse cronici: pag. 24, 173,	159, 191, 173, 206, 238, 286, 299, 301, 316, 349, 384, 398, 416, 446, 449, 461, 493, 510, 524, 543, 560, 575, 589, 591, 606, 621, 640, 655, 670, 688, 717, 735, 749, 766, 782, 797, 814.
	PÎRVAN V. — Educația artistică. O chestie de sintaxă latină p. 79. — Concertul «Carmen» pag. 176. — Diverse pag. 461, 495, 623.
	M. S. — Moartea lui I. D. Manolache. pag. 62.
	SCURRU I. — Eminescu intim p. 31. — Mme Flirt la teatrul Național pag. 110. — Moartea unui pictor pag. 143. — Seminarul din Lipsca, Reviste pag. 144. — Artiști ardeleni la București. — O mărturisire neașteptată pag. 175. — Revista revistelor pag. 206. — Notițe pag. 239, 704. — Diverse cronici: pp. 288, 304, 317, 350, 335, 366, 399, 448, 494, 576, 590, 606, 671, 718, 751, 768, 798.

V. — Cugetări și maxime:

Cunctator pag. 8. — Din ideile lui Multatuli: pag. 588, 605.	667, 693, 720, 736, 755, 771, 774, 794, 803, 813, 816, 825.
XI Cugetări: pp. 637, 648, 653,	

